

Onderwerp: Ontwerp KRW-Maatregelenpakket 2028-2033

Datum vergadering: 8-7-2026

Registratienummer: 2090649

Besluitnota

Onderwerp

Ontwerp KRW-maatregelenpakket 2028-2033

Voorgesteld besluit

Het algemeen bestuur besluit:

1. Het ontwerp maatregelenpakket voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) 2028-2033 (Bijlage A, DM 2091539) vast te stellen;
2. Het gesprek over de benodigde financiële middelen te voeren tegelijk met het gesprek over de Voorjaarsnota 2027.

Inleiding

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heeft het maatregelenpakket voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor de periode 2028-2033 uitgewerkt. Met dit pakket levert De Stichtse Rijnlanden haar bijdrage aan de Europese verplichting om de waterkwaliteit te verbeteren en achteruitgang daarvan te voorkomen. Volgens de KRW-systematiek worden aanvullende maatregelen per waterlichaam (grote wateren met eigen kwaliteitsdoelen) aangeleverd via het Waterkwaliteitsportaal en landelijk samengebracht in het 4e Stroomgebiedbeheerplan (SGBP4).

De bestuurlijke richting voor dit maatregelenpakket is opgehaald door de consultatie van de notitie Koersbepaling planvorming Gezond water 2028-2033 in de commissie Schoon Water van 27 januari 2026 (Bijlage B, DM2082144). Daarbij is steun uitgesproken voor het uitgangspunt in te zetten op effectieve maatregelen waarvoor na 2027 nog een opgave resteert. Het voorliggende ontwerp KRW-maatregelenpakket geeft uitvoering aan deze bestuurlijke koers.

Bij de uitwerking van het maatregelenpakket is voortgebouwd op lopende maatregelen en inzichten uit de huidige planperiode. Daarmee wordt aangesloten bij de bestuurlijke wens om niet opnieuw te beginnen, maar bestaande inzet gericht door te ontwikkelen en te intensiveren waar dat nodig en mogelijk is. Het [maatregelenpakket van SGBP3](#) (vorige planperiode) is in principe afgerond. Voor zover maatregelen uit SGBP3 nog niet volledig zijn uitgevoerd, blijven deze onderdeel van het maatregelenpakket SGBP3 (en zijn zij daarom niet opnieuw opgenomen in dit maatregelenpakket voor SGBP4. De maatregelen in dit pakket richten zich daarmee specifiek op de opgaven voor SGBP4, de (planperiode 2028-2033) en de aanvullende inzet die daarvoor nodig is.

Maatregelen die niet direct gerelateerd zijn aan KRW-doelen, maar wel bijdragen aan onze eigen (waterkwaliteits)ambities krijgen verder vorm in het waterbeheerprogramma. Daarmee is dit pakket aan KRW-maatregelen onderdeel van ons bredere pakket aan waterkwaliteitsmaatregelen.

Proces

Het algemeen bestuur heeft in januari 2026 de wens uitgesproken om het KRW-maatregelenpakket vóór de invoer in het Waterkwaliteitsportaal vast te stellen. Destijds was de inschatting dat dit niet mogelijk zou zijn, omdat het KRW-maatregelenpakket onderdeel is van een breder geheel aan waterkwaliteitsmaatregelen. Om toch aan deze wens tegemoet te kunnen komen, is het moment van besluitvorming voor (alleen) het KRW-maatregelenpakket naar voren gehaald. Daarmee vindt

besluitvorming voor dit pakket aan maatregelen plaats vóór 15 juli 2026; de landelijke deadline voor aanlevering van de stukken.

Het vervroegen van de besluitvorming betekent dat de doorlooptijd voor nadere uitwerking en bestuurlijke behandeling korter is. Ook wordt nu enkel het KRW-maatregelenpakket vastgesteld, terwijl dit onderdeel is van een breder geheel aan maatregelen voor waterkwaliteit. De overige maatregelen voor waterkwaliteit (zowel binnen KRW-watervuilen als voor overig water) worden, samen met de KRW-maatregelen, verder uitgewerkt en integraal afgewogen binnen het Waterbeheerprogramma (WBP). Het KRW-maatregelenpakket kan in die integrale afweging niet aangepast worden. Het WBP kent zijn eigen tijdlijn en proces. Het thema waterkwaliteit is daarbij aangesloten.

Beoogd effect

Het beoogde effect van dit voorstel is het volgende:

- Het waterschap draagt met gerichte aanvullende maatregelen bij aan het verbeteren van de ecologische en chemische waterkwaliteit en zet zich daarmee optimaal in voor realisatie van de KRW-doelen voor 2028–2033.
- Daarnaast wordt met dit voorstel geborgd dat een bestuurlijk vastgesteld maatregelenprogramma wordt aangeleverd voor opname in het Waterkwaliteitsportaal en voor verdere landelijke afstemming.

Argumenten

Het voorstel steunt op de volgende argumenten:

1.1 Het maatregelenpakket volgt de bestuurlijke koers.

In de commissie Schoon Water is in januari 2026 steun uitgesproken voor het uitgangspunt in te zetten op effectieve maatregelen waarvoor na 2027 nog een opgave resteert. Het voorliggende maatregelenpakket geeft hier uitvoering aan. Daarbij is bewust gekozen voor maatregelen met aantoonbaar effect, met oog voor uitvoerbaarheid, impact op gebiedspartners en samenhang met andere opgaven; een ambitieuze, doelgerichte en realistische programmering. Er is ook voortgebouwd op lopende maatregelen en inzichten uit de huidige planperiode, volgens de bestuurlijke wens om bestaande inzet door te ontwikkelen en te intensiveren waar nodig en mogelijk. Maatregelen ten behoeve van onze eigen (waterkwaliteits)ambities worden vormgegeven in het Waterbeheerprogramma.

1.2 De gekozen aanpak biedt ruimte voor fasering en bijsturing.

Door maatregelen eerst gefaseerd en onderzoeksgericht in te zetten, wordt stapsgewijs inzicht verkregen in zowel de effectiviteit als de uitvoerbaarheid van mogelijke vervolgstappen. Hiermee wordt beter duidelijk welke factoren bijdragen aan het niet behalen van doelen en welk handelingsperspectief aanwezig is. Indien uit onderzoek blijkt dat aanvullende maatregelen kansrijk en uitvoerbaar zijn, wordt hiervoor op een later moment een afzonderlijke aanvraag voor financiële middelen aan het algemeen bestuur voorgelegd. De omvang van een dergelijke aanvraag kan op dit moment nog niet worden bepaald.

1.3 Het pakket sluit aan bij de systematiek van de KRW.

Door maatregelen per waterlichaam (grote wateren met eigen kwaliteitsdoelen) uit te werken en te onderbouwen, sluit het pakket aan bij de landelijke systematiek en bestuurlijke afstemming.

1.4 Het maatregelenpakket draagt aantoonbaar bij aan het bereiken van de KRW-doelen.

Het maatregelenpakket is gebaseerd op een zorgvuldig onderzoek van de opgave per waterlichaam en de effectiviteit van maatregelen. Door te kiezen voor maatregelen met aantoonbaar effect en voldoende handelingsperspectief, ligt er een goed onderbouwd pakket dat gericht bijdraagt aan het verbeteren van de ecologische en chemische waterkwaliteit en daarmee aan het bereiken van de KRW-doelen.

De inhoudelijke onderbouwing van het maatregelenpakket, waaronder het onderscheid tussen basis- en aanvullende maatregelen, de gebiedsgerichte uitwerking per waterlichaam en de thematische keuzes (probleemstoffen, watersysteemmaatregelen en rol van derden) vindt u in Bijlage A, (DM 2091539).

Kantttekeningen

Bij het voorstel zijn de volgende kanttekeningen te plaatsen:

1.1 Afhankelijkheid van andere partijen blijft groot.

Voor een deel van de opgave is het waterschap afhankelijk van andere overheden en regelgeving. Deze afhankelijkheid kan niet worden weggelaten. Om hier binnen de eigen mogelijkheden invulling aan te geven, zijn in het maatregelenpakket acties opgenomen die gericht zijn op het actief agenderen van de opgave bij medeoverheden en het versterken van de samenwerking. Daarnaast zetten we conform motie 003-2025 (Samenwerking KRW interbestuurlijk alles op alles zetten) interbestuurlijk alles op alles om doelbereik dichterbij te brengen.

1.2 Onzekerheden in effectiviteit en uitvoerbaarheid.

Voor een aantal maatregelen is nog onzeker hoe deze het meest effectief en uitvoerbaar kunnen worden ingezet. Volgens de gekozen koers, wordt ingezet op effectieve maatregelen waarvoor na 2027 nog een opgave resteert. Om deze maatregelen gericht en onderbouwd te kunnen realiseren, zijn deze als onderzoeksmaatregelen en haalbaarheidsstudies opgenomen. Hiermee wordt het benodigde inzicht verkregen om in een volgende fase tot uitvoering over te gaan.

1.3 Besluitvorming vindt plaats op een deel van het totale maatregelenpakket.

Het voorliggende besluit betreft enkel het KRW-maatregelenpakket, terwijl dit onderdeel is van een breder geheel aan maatregelen voor de waterkwaliteit. Dit KRW-deel kan los van het totale pakket worden vastgesteld, omdat hiermee wordt voldaan aan de KRW-verplichtingen. Tegelijkertijd blijft er binnen het Waterbeheerprogramma (WBP) voldoende ruimte om aanvullende maatregelen op te nemen die invulling geven aan de eigen ambities. De integrale afweging over het totale pakket vindt plaats binnen het Waterbeheerprogramma (WBP).

1.4 Nieuwe meest risicovormende (prioritaire) stoffen uit KRW-herziening nog niet opgenomen.

Begin 2026 heeft het Europees Parlement ingestemd met een herziening van de KRW, Richtlijn Prioritaire Stoffen (RPS) en Grondwaterrichtlijn (GWR), inclusief nieuwe en aangescherpte prioritaire stoffen. De implementatie in nationale regelgeving volgt uiterlijk eind 2027. Vanaf 2028 wordt aanvullend gemonitord. De resultaten hiervan worden betrokken bij de KRW-toetsing in 2029. Daarna wordt bepaald of maatregelen nodig zijn. Deze landen in het volgende stroomgebiedsbeheerplan (SGBP5, 2033). In het voorliggende maatregelenpakket zijn daarom nog geen specifieke maatregelen voor deze stoffen opgenomen. Wel wordt het monitoringsprogramma vanaf 2028 uitgebreid.

1.5 De financiële uitwerking kent nog onzekerheden.

De financiële ramingen geven een goede indicatie van de te verwachten kosten, maar kennen op onderdelen nog onzekerheden. Het is mogelijk dat bij de nadere uitwerking nog nuances worden aangebracht, waardoor kosten op onderdelen anders uitvallen. De orde van grootte van de benodigde middelen wordt echter als voldoende robuust beschouwd. Richting de Voorjaarsnota 2027 worden de ramingen verder aangescherpt.

Daarnaast zijn onderzoeksmaatregelen opgenomen. Deze bestaan uit verkennende onderzoeken en haalbaarheidsstudies. Het doel is om inzicht te krijgen in de effectiviteit van maatregelen en in de oorzaken van het niet behalen van doelen. Blijkt uit een studie dat er handelingsperspectief is, dan volgt een aparte aanvraag voor financiële middelen aan het algemeen bestuur. Dit is nodig omdat de omvang van een dergelijke aanvraag nu nog niet bekend is.

Financiën

De financiële consequenties van het maatregelenpakket zijn in deze fase inzichtelijk gemaakt op basis van een uitgewerkte tabel met maatregelen en bijbehorende kostenramingen (zie bijlage A, DM2091539). Deze ramingen geven een eerste integraal beeld van de benodigde investeringen en uitvoeringskosten in de planperiode 2028–2033.

De opgenomen bedragen zijn gebaseerd op kengetallen en ervaringscijfers en kennen op onderdelen nog onzekerheden, onder andere als gevolg van de fase waarin de maatregelen zich bevinden (haalbaarheidsstudies tegenover uitvoering) en locatie-specifieke omstandigheden. Richting de Voorjaarsnota 2027 worden deze ramingen verder aangescherpt en uitgewerkt naar een meerjarig financieel beeld, inclusief fasering en prioritering.

De financiële consequenties worden betrokken bij de integrale afweging in de Voorjaarsnota 2027 en vervolgens verwerkt in de meerjarenraming. Daarbij wordt ook inzicht gegeven in de meerjarige effecten op de exploitatie en de benodigde investeringskredieten.

Eventuele dekking van de kosten vindt plaats binnen de reguliere budgettaire kaders van het waterschap, aangevuld met beschikbare subsidies en bijdragen van derden waar mogelijk. De mogelijkheden hiervoor worden in de verdere uitwerking nader verkend.

Juridische aspecten

Zoals bekend is de Kaderrichtlijn Water (KRW) een Europese richtlijn die door alle lidstaten moet worden nageleefd. Op Europees en nationaal niveau zijn afspraken gemaakt over de invulling van de verplichtingen die uit de richtlijn voortvloeien. Op grond van de KRW geldt de verplichting om ervoor te zorgen dat in 2027 alle wateren in een 'goede toestand' zijn. De goede toestand voor oppervlaktewateren omvat een 'goede chemische toestand' en een 'goede ecologische toestand'. Voor het bepalen van de ecologische toestand worden waterlichamen ingedeeld in vijf klassen: zeer goed, goed, matig, ontoereikend en slecht.

De KRW verplicht er zowel toe de waterkwaliteit te beschermen en te verbeteren, als om ervoor te zorgen dat de kwaliteit niet achteruitgaat. Deze verplichting geldt voor alle wateren, de rapportageverplichting aan Brussel geldt alleen voor de KRW-waterlichamen. Het monitoren van de chemische en ecologische doelen en of er achteruitgang optreedt is ook een verplichting. Zoals eerder opgemerkt worden, conform de KRW-systematiek, aanvullende maatregelen per waterlichaam aangeleverd via het Waterkwaliteitsportaal en landelijk samengebracht in het 4e Stroomgebiedbeheerplan (SGBP4).

Communicatie

Aan dit voorstel zijn geen directe communicatieaspecten verbonden. Externe communicatie over de maatregelen vindt plaats in samenhang met het Waterbeheerprogramma, zodat integraal kan worden gecommuniceerd over het totale pakket aan maatregelen voor waterkwaliteit.

Samenwerking & participatie

Afstemming heeft plaatsgevonden en vindt verder plaats met provincies en andere waterschappen. Participatie verloopt via de gebiedsprocessen van het waterschap. Gebiedspartners kunnen op de KRW-maatregelen reageren via de ter inzagelegging van het Waterbeheerprogramma waarin de maatregelen worden opgenomen.

Vervolg

Na vaststelling door het college wordt het KRW-maatregelenpakket uiterlijk op 15 juli 2026 ingevoerd in het Waterkwaliteitsportaal ten behoeve van de landelijke vaststelling van het Stroomgebiedsbeheerplan.

De KRW-maatregelen worden daarbij ingepast in het bredere maatregelenpakket voor waterkwaliteit, waarover in oktober besluitvorming in het algemeen bestuur plaatsvindt. Dit bredere pakket wordt uitgewerkt binnen het Waterbeheerprogramma (WBP). Het WBP gaat in 2027 ter inzage.

Bijlagen

A. Ontwerp KRW-maatregelenpakket 2028-2033, DM 2091539

B. Notitie Koersbepaling planvorming Gezond water 2028-2033, DM 2082144